

Johtokunnan kertomus pankkivaltuustolle Finanssivalvonnasta 2010

Sisällysluettelo

Johtokunta	2
Finanssivalvonnan ja Suomen Pankin yhteistyö	3
Yhteenveto	4
I Finanssimarkkinoiden tila	7
II Vuoden 2010 tavoitteet ja niiden toteutuminen	8
1. Valvonnan riskiperusteisuuden edistäminen	8
2. Asiakkaan- ja sijoittajansuojan edistäminen	11
3. Kansainvälisen valvonta- ja sääntely-yhteistyön tehostaminen	14
4. Yhtenäiseen toimintakulttuuriin siirtyminen	16
III Pankkivaltuuston kertomus vuodesta 2009 ja sen johdosta tehdyt toimenpiteet	18
IV Arvio valvonnan muutoksista ja valvontamaksuista vuonna 2011	20

Pankkivaltuuston rooli Finanssivalvonnan valvonnassa

Pankkivaltuusto valvoo Finanssivalvonnan toiminnan yleistä tarkoituksenmukaisuutta ja tehokkuutta. Tarkoituksenmukaisuuden valvonnassa pankkivaltuusto arvioi, miten toiminnalle laissa säädetty tavoite on toteutunut. Toiminnan yleisen tehokkuuden valvonnassa pankkivaltuusto seuraa erityisesti henkilöstömäärän ja talousarvion yleistä kehitystä suhteessa tehtäviin sekä lainsäädännön tai markkinoiden kehityksestä johtuviin muutoksiin.

Johtokunta

Johtokunnan kokoonpano

puheenjohtaja **Pentti Hakkarainen**
johtokunnan varapuheenjohtaja, Suomen Pankki

varapuheenjohtaja **Martti Hetemäki**
alivaltiosihteeri, valtiovarainministeriö

Pirkko Juntti
varatuomari

Outi Antila
ylijohtaja
(johtaja Antero Kiviniemi 30.6. asti)
sosiaali- ja terveysministeriö

Paavo Pitkänen
filosofian kandidaatti

Pentti Hakkaraisen varajäsenenä toimii osastopäällikkö **Kimmo Virolainen**. Martti Hetemäen varajäsenenä toimii yksikönpäällikkö, lainsäädäntöneuvos **Tuija Taos**. Antero Kiviniemen ja myöhemmin Outi Antilan varajäsenenä toimi 21.10. asti ylimatemaatikko **Leena Väänänen**, 22.10. alkaen Outi Antilan varajäsenenä toimii johtaja **Erkki Rajaniemi**. Johtokunnan sihteerinä toimii johtava lakimies **Pirjo Kyyrönen**.

Johtokunta kokoontui 14 kertaa. Kaikki jäsenet tai varajäsen olivat läsnä 11 kokouksessa. Kaikki kokoukset olivat päätösvaltaisia.

Johtokunnan rooli

Finanssivalvonnan toimintaa ohjaa johtokunta. Johtokunta asettaa erityiset tavoitteet Finanssivalvonnan toiminnalle ja päättää sen toimintalinjoista sekä ohjaa ja valvoo näiden tavoitteiden toteutumista ja toimintalinjojen noudattamista. Lisäksi johtokunta mm. käsittelee Finanssivalvonnan vuotuisen talousarvion ja alistaa sen Suomen Pankin johtokunnan vahvistettavaksi. Finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008) 10 §:n mukaan Finanssivalvonnan johtokunta antaa pankkivaltuustolle vähintään kerran vuodessa kertomuksen Finanssivalvonnan toiminnalle asetetuista tavoitteista ja niiden toteutumisesta.

Finanssivalvonnan ja Suomen Pankin yhteistyö

Hallinnollinen yhteys Suomen Pankkiin

Finanssivalvonta toimii hallinnollisesti Suomen Pankin yhteydessä, mutta on itsenäinen päätöksenteossaan. Finanssivalvonnalla ja Suomen Pankilla on keskeinen rooli rahoitusjärjestelmän vakauden valvonnassa ja ne toteuttavat näitä tehtäviään tiiviissä yhteistyössä. Finanssivalvonta ja Suomen Pankki allekirjoittivat loppuvuonna 2010 tiedonvaihtoa ja yhteistyötä koskevan yhteistoiminta-asiakirjan (MoU), joka totesi jo vakiintuneet yhteistyön käytännöt.

Keskeisiä yhteistyön alueita ovat finanssimarkkinoiden tiedonkeruu ja seuranta, finanssialan yritysten toimintaympäristön riskien tunnistaminen, systeemiriskiarviot ja stressitestit sekä finanssijärjestelmän vakauden valvonnassa tarvittavien analyysimenetelmien kehittäminen. Finanssivalvonta hyötyy oman valvontatyönsä kohdistamisessa Suomen Pankissa tehtävästä analyysistä. Tiedonkeruujärjestelmissä sekä menetelmäkehityksessä tehtävästä yhteistyöstä saavutetaan kustannussäästöjä.

Yleisarvio

Finanssivalvonnan toiminnan tavoitteena on finanssimarkkinoiden vakauden edellyttämä luotto-, vakuutus- ja eläkelaitosten ja muiden valvottaviksi säädettyjen vakaa toiminta, vakuutettujen etujen turvaaminen sekä yleinen luottamus finanssimarkkinoiden toimintaan (Laki Finanssivalvonnasta 1 §). Kansainvälisestä finanssikriisistä ja euroalueen velkakriisistä huolimatta Suomen finanssimarkkinoiden vakaus ei ole vaarantunut. Tähän on osaltaan vaikuttanut Finanssivalvonnan harjoittama valvonta ja valvottaville annettu täsmällinen palaute mm. riskienhallinnan kehittämiseksi. Vakuutettujen etujen voidaan myös katsoa säilyneen turvattuina. Finanssivalvonnan toiminta sijoittaja- ja asiakasinformaation parantamiseksi on edistänyt luottamuksen säilymistä Suomen finanssimarkkinoiden toimintaan.

Finanssivalvonnan strategian mukaiset painoalueet ovat:

1. valvonnan riskiperusteisuuden edistäminen,
2. asiakkaan- ja sijoittajansuojan edistäminen,
3. kansainvälisen valvonta- ja sääntely-yhteistyön tehostaminen ja
4. yhtenäiseen toimintakulttuuriin siirtyminen.

Strategian perusteella asetettujen tavoitteiden saavuttamisessa on edistytty selvästi. Vuodelle 2010 asetetut tavoitteet toteutuivat pääosin hyvin. Tässä kertomuksessa arvioidaan tavoitteiden toteutumista strategia-alueittain.

Kansainvälinen valuuttarahasto (IMF) totesi keväällä 2010 julkistamassaan Suomen finanssimarkkinoiden tilaa koskeneessa arviossaan (Financial System Stability Update), että pankkivalvonta Suomessa on vahvalla pohjalla. Valuuttarahaston raportissa todetaan edelleen, että Finanssivalvonta on toteuttanut aiemmat IMF:n kehitysehdotukset ja toimii EU:n direktiivien ja Baselin komitean periaatteiden mukaisesti. Myös vakuutusvalvonnan ja arvopaperimarkkinavalvonnan osalta IMF totesi, että niissä noudatetaan kansainvälisiä standardeja ja sen antamia aiempia suosituksia. Kehityskohteina IMF mainitsi erityisesti pankkien likviditeettivalvonnan ja

ryhmittymävalvonnan kehittämisen. Näiden alueiden valvontaa tehostetaan vuonna 2011 mm. täsmentämällä Finanssivalvonnan ohjeistusta ja kehittämällä raportointijärjestelmiä. Finanssivalvonnan toimintaa ja analyysivälineitä kehitetään edelleen laajemminkin valvonnan reagointiherkkyyden varmistamiseksi.

Finanssimarkkinoiden tila Suomessa vakaa

Vuonna 2010 maailmanlaajuinen finanssikriisi lieveni ja finanssimarkkinoiden toiminta alkoi normalisoitua. Tämä näkyi myös suomalaisten toimijoiden rahoituskustannusten alenemisena ja muiden toimintaedellytysten korjaantumisena. Samoin reaalityalouden elpyminen tuki finanssisektoria. Sen sijaan joidenkin korkeasti velkaantuneiden eurooppalaisten valtioiden luottokelpoisuus heikkeni ja niiden luottoriskillisät nousivat huomattavasti. Kreikka ja Irlanti eivät selviytyneet tilanteesta ilman euroalueen maiden ja IMF:n sekä joidenkin muiden EU-maiden tukea. Velkakriisi jatkuu edelleen ja voi laajentuessaan uhata EU:n finanssimarkkinoiden vakautta.

Suomessa Finanssivalvonnan valvottavien taloudelliset tunnusluvut kehittyivät myönteisesti haasteellisesta toimintaympäristöstä huolimatta. Etenkin vakavaraisuus ja siten tappioiden kantokyky paranivat ja ovat vahvalla tasolla. Suorat riskit velkaantuneisiin maihin ovat kohutuulliset eivätkä uhkaa valvottavien vakavaraisuutta. Työeläkeyhtiöiden parantunut vakavaraisuus mahdollisti osakesijoitusten osuuden kasvattamisen finanssikriisiä edeltäneelle tasolle ja siten hyötymisen kurssinoususta finanssikriisin romahduksen jälkeen. Mahdollinen markkinahäiriöiden jatkuminen voi kuitenkin vaikuttaa erityisesti pankkien jälleenrahoituksen ehtoihin ja vakuutusyhtiöiden vakavaraisuuteen.

Finanssivalvonta suuntasi valvontaansa riskiperusteisesti

Finanssivalvonta kohdisti tarkastuksia strategiansa mukaisesti riskiperusteisesti. Tarkastusten kohdentamista riskiperusteisesti edisti lisääntynyt yhteistyö

Suomen Pankin kanssa finanssisektorin riskien arvioinnissa. Tarkastuksia kohdistettiin pankkien arvonlennus-käytänteisiin, luotto- sekä korko- ja likviditeettiriskeihin. Vakuutusyhtiöiden osalta tarkastukset kohdistuivat erityisesti työeläkevakuutusyhtiöiden sijoitustoimintaan ja riskienhallintaan. Nämä alueet olivat korostuneet finanssikriisin ja sitä seuranneen talouden taantumana aikana. Monilta valvottavilta edellytettiin riskienhallinnassa korjaustoimia. Valvottavien toiminnan jatkuvuutta uhkaavia puutteita ei kuitenkaan havaittu. Pienemmillä valvottavilla on erityinen haaste kehittää hyvien käytänteiden ja säännösten mukaisia riskienhallinnan toimintoja. Tarkastusten sisällölle asetetut tavoitteet saavutettiin varsin hyvin. Tarkastusten määrällisiä tavoitteita ei kuitenkaan täysin saavutettu. Pohjoismaisissa yhteistarkastuksissa määrälliset tavoitteet saavutettiin, mutta niiden suunnittelussa ja toteutuksessa on vielä kehitettävää.

Finanssivalvonta jatkoi säännöllisten stressitestien toteuttamista ja julkistamista ja edisti luottamusta Suomen finanssimarkkinoihin myös julkistamalla analyyskejä ja tietoja valvottavien taloudellisesta tilasta ja riskeistä.

Loppuvuodesta esiintyi maksujärjestelmissä poikkeuksellisen paljon häiriöitä, joista osa näkyi pankkien asiakkaille palkkojen ja eläkkeiden viivästymisenä. Finanssivalvonta selvitti pankkien kanssa häiriöiden syitä ja edellytti korjaustoimia häiriöalttiuden vähentämiseksi.

Asiakkaansuojan parantaminen painopisteinä

Asiakkaansuojan edistämiseksi tarkastettiin finanssi- tuotteiden ja -palveluiden markkinointia ja myyntiä. Tarkastuskohteet valittiin riskiperusteisesti. Markkina- käytännöissä ei noussut esiin laajoja tai merkittäviä epäkohtia. Havaittuihin ongelmiin puututtiin ja edellytettiin korjaustoimenpiteitä. Vakuutus- ja rahoitus- neuvonnan yhteydessä toimivan Arvopaperilautakunnan käsittelyssä oli edelleen aiemmin esiin tulleita lukuisia riitakysymyksiä.

Finanssivalvonta lisäsi asiakasvalistusta finanssi- palveluista, säästämistuotteista ja lainariskeistä sekä uudisti verkkopalvelun asiakassivuston (Finanssiasiakas.fi). Finanssivalvonta ohjeisti sekä asuntoluototusta asiakkaansuojan näkökulmasta että tarkasti ja ohjeisti uuden pitkäaikaissäästämisen myynnissä asiakkaalle annettavan informaation laatua. Näiden toimenpiteiden arvioidaan osaltaan parantaneen asuntolaina-asiakkaiden, säästäjien ja sijoittajien riskitietoisuutta ja yleistä tietämystä finanssituotteista ja -palveluista. Paketoituista sijoitustuotteista annetun informaation laatu on parantunut, mutta kehitettävää on edelleen mm. riskien kuvaamisessa ja kulujen selkeässä esittämisessä.

Finanssivalvonta antoi kolme julkista huomautusta, määräsi yhden rikemaksun ja teki kolme tutkintapyyntöä poliisille.

EU:n uusi finanssivalvontajärjestelmä korostaa kansainvälisen vaikuttamisen merkitystä

Euroopan finanssivalvontajärjestelmä uudistettiin vuonna 2010 ja uudet toimeilimet aloittivat toimintansa 1.1.2011. Uusien EU:n valvontaviranomaisten ja järjestelmäriskineuvoston syntyminen antaa mahdollisuuden yhtenäistää sääntelyä ja valvontakäytäntöjä sekä reagoida finanssijärjestelmän riskeihin ennakoivasti. Uusilla EU:n valvontaviranomaisilla on aikaisempia valvojen komiteoita laajemmat norminantovaltuudet. Ne voivat muun muassa antaa sitovia teknisiä standardeja, jotka komissio vahvistaa. Muutos vaatii Finanssivalvonnan aikaisempaa suurempaa aktiivisuutta ja vaikuttamista EU:n sääntelyyn ja valvontatyön käytänteiden muotoutumiseen. Uusi järjestelmä edellyttää myös yhteistyön lisäämistä ministeriöiden kanssa.

Lukuisia sääntelyhankkeita vakauden vahvistamiseksi

Finanssikriisin seurauksena käynnistettiin mittavia kansainvälisiä sääntelyhankkeita, joilla tiukennetaan pankkien vakavaraisuuden ja likviditeetin vaatimuksia (Basel III) sekä edistetään arvopaperimarkkinoiden vakaata toimintaa ja sijoittajan suojaa. Nämä uudistukset vahvistavat finanssimarkkinoiden vakautta ja vaikuttavat laajasti myös Finanssivalvonnan tehtävien määrään ja valvontatyön sisältöön. Vakuutussektorin vakavaraisuus- uudistus (Solvenssi II) kiristää vakavaraisuus- ja riskienhallintavaatimuksia ja edellyttää valvojalta uutta osaa- mista. Näihin hankkeisiin panostettiin Finanssivalvonnan toiminnassa.

Finanssimarkkinoiden edustajat esittivät näkemyksensä Finanssivalvonnan toiminnasta

Finanssivalvonnan toiminnan kustannustehokkuutta ja tuloksellisuutta tukee säännöllinen finanssimarkkinoilla toimivien kuulemiskäytäntö. Finanssimarkkinoilla toimivien edustajien kuulemistilaisuus järjestettiin huhtikuussa. Kuulemisessa edustajat toivat esille tarpeen edelleen tehostaa Finanssivalvonnan toimintaa kustannusten supistamiseksi. Myös pohjoismaisen valvontayhteistyön merkitystä korostettiin. Määräys- ja ohjekokoelman uudistamista samoin kuin kilpailukykyäkökohtien huomioonottamista sääntelyssä pidettiin tärkeänä. Samoin korostettiin syvällisen ammattitaidon merkitystä

Finanssivalvonnan toiminnan onnistumiseksi. Finanssivalvonta on toimintasuunnitelmassaan ottanut huomioon kuulemistilaisuudessa annetun palautteen.

Yhtenäiseen toimintakulttuuriin siirtymisessä edistytty

Vastuiden selkeyttämiseksi sekä toimintatapojen yhtenäistämiseksi ja tehostamiseksi Finanssivalvonnassa uudistettiin muun muassa sanktio-, toimilupa- ja tarkastusprosesseja. Prosessien uudistamisella pyritään erityisesti nopeuttamaan asioiden käsittelyä.

Sanktioiden valmistelu eriytettiin jatkuvasta valvonnasta. Uudistetun hallinnollisia seuraamuksia koskevan sanktio-prosessin tavoitteena on, että havaittuihin laiminlyönteihin, väärinkäytöksiin ja virheisiin kyetään reagoimaan yhdenmukaisesti, oikeasuhteisesti ja ripeästi siten, että sanktiot ovat mahdollisimman tehokkaita, ennaltaehkäiseviä ja tukevat Finanssivalvonnan valvontatehtävää.

Finanssisektorin kattavaa henkilöstön osaamista on syvennetty järjestämällä koulutusta erityisesti Solvenssi II -hankkeesta ja johdonnaissopimuksista. Muilta osin osaamisen kehittämistavoitteita ei täysin vuonna 2010 saavutettu.

Toiminnan kokonaiskulut ja henkilöstön määrä jäivät alle hyväksytyyn budjetin. Hyväksytty budjetti oli 26,9 milj. euroa, mutta toteutuneet kustannukset jäivät 25,3 milj. euroon. Henkilöstön määrä vuoden lopussa oli 209, kun hyväksytty toimintavahvuus oli 218 henkilöä. Henkilöstön vaihtuvuus oli 9 %.

I Finanssimarkkinoiden tila

Suomen finanssisektorin toimintaympäristö kehittyi vuonna 2010 pääosin myönteisesti. EU-maiden velkakriisiin liittyvät uhat finanssimarkkinoiden vakaudelle kuitenkin syvenivät ja jatkuivat vuoden 2011 puolelle.

Talouden suhdannetilä parani erityisesti vuoden toisella puoliskolla. Pörssiyhtiöiden parantuneita tulospäätelmiä kuvastaen osakekurssit nousivat Suomessa ja koko Euroopassa koko vuoden, lukuun ottamatta keväällä Kreikan velkakriisin kärjistymiseen liittyntä jaksoa.

Suomen pankkisektorin osalta reaalityalouden myönteinen kehitys on pitänyt luottotappiot varsin matalina. Ne kääntyivät vuoden 2010 aikana laskuun. Matala korkotaso ja kireä hintakilpailu alensivat pankkien korkokatteita edelleen. Korkokatteiden aleneminen pysähtyi vuoden loppua kohden korkotason nousun ja luotonkysynnän elpymisen johdosta. Pankkien pääomamarkkinasidonnaiset tuotot olivat edelleen hyvällä tasolla ja liiketoiminnan kulujen kasvu oli maltillista.

Selkeän tuloksellisena säilynyt toiminta ja riskitason aleneminen vahvistivat pankkisektorin vakavaraisuutta ja tappionkantokykyä edelleen. Pankkien vakavaraisuus onkin vahva. Se muodostuu lisäksi lähes kokonaan korkealaatuisimmista omista varoista. Korkealaatuisen ja -tasaisen vakavaraisuuden ansiosta suomalaispankeilla on myös hyvä valmius sääntelyn tuleviin kiristyksiin (Basel III). Rahoitusmarkkinoiden epävarmuudesta huolimatta Suomen pankkisektorin likviditeettitilanne säilyi hyvänä. Pankit saivat markkinaehtoista rahoitusta taloudellisesti järkevillä ehdoilla, mikä heijasti sijoittajien luottamusta suomalaisten pankkien luottokelpoisuuteen. Pankkien varainhankinnan rakenne pysyi myöskin varsin vakaana.

Henki- ja vahinkovakuutusyhtiössä suotuisa osakemarkkinakehitys auttoi saavuttamaan sijoituksille korkeaa tuottoa. Vakuutusyhtiöiden vakavaraisuus samalla nousi ja on hyvällä tasolla. Sijoitusjakaumien erot aiheuttavat kuitenkin selkeitä yhtiökohtaisia tuottoeroja.

Työeläkelaitosten sijoitustuotot kehittyivät niin ikään myönteisesti. Eläkelaitostenkin sijoitussalkut ovat yhä enemmän eriytyneet, mikä lisää yhtiökohtaisia tuottoeroja, mutta parantaa koko työeläkejärjestelmän riskinkantokykyä. Eläkelaitosten vakavaraisuus vahvistui

merkittävästi vuonna 2010 ja nousi hyvälle tasolle riskiperusteisten toimintapäätömmävaaatimusten näkökulmasta. Vähimmäisvakavaraisuusvaatimukset ovat vuoden 2012 loppuun asti hyvin matalat määräaikaistalain johdosta. Vakavaraisuuden vahvistuminen mahdollisti osakepainojen nostamisen eläkelaitosten sijoitussalkuissa keskimäärin takaisin finanssikriisiä edeltäneelle tasolle ja siten hyötymisen osakekurssien noususta.

Merkittävimmät uhat Suomen finanssisektorille liittyvät EU-maiden velkakriisin jatkumiseen ja sen mahdolliseen heijastumiseen osakemarkkinoille ja reaalityalouden kehitykseen. Velkaantuneista maista olevien saamisten kohtuullisen määrän johdosta suorat tappiot eivät kuitenkaan vaarantaisi Suomen pankki- tai vakuutussektorin vakavaraisuutta. Velkakriisiin liittyviin tartuntariskeihin tulee kuitenkin varautua.

Mahdollinen markkinahäiriöiden jatkuminen voi myös vaikuttaa pankkien jälleenrahoituksen ehtoihin. Tällä hetkellä suomalaispankkien rahoitustilanne on hyvä. Häiriöiden laajentuminen osakemarkkinoille aiheuttaisi suurimmat negatiiviset vaikutukset vakuutussektorille. Stressitestien mukaan vakuutus- ja eläkesektori kestää kuitenkin suuretkin osakekurssien laskut. Reaalityalouden kehityksen heikkeneminen velkakriisin seurauksena vaikuttaisi eniten pankkisektoriin, mutta myös sen riskinkantokyky on stressitestien perusteella vahva.

II Vuoden 2010 tavoitteet ja niiden toteutuminen

1. Valvonnan riskiperusteisuuden edistäminen

Strategian mukaisesti Finanssivalvonta painotti valvonnassaan riskiperusteista ja ennakoivaa valvontaa. Finanssivalvonnan ja Suomen Pankin tuottaman analyysin hyödyntäminen on parantanut tarkastustoiminnan riskiperusteista kohdentamista. Valvottavien riskienhallintaan edellytettiin monia korjaustoimenpiteitä tarkastusten perusteella. Havaitut puutteet eivät uhanneet valvottavien toiminnan jatkuvuutta. Edellytetyt toimenpiteet edistävät valvottavien riskienhallintaa ja siten finanssimarkkinoiden vakautta pitkällä aikavälillä.

Tarkastusprosessia kehitettiin ja tarkastuksia priorisoitiin valvonnallisten tarpeiden mukaisesti. Finanssivalvonnan tarkastusprosessi toimii hyvin. Määrällisestä tarkastustavoitteesta jäätii, mm. koska pankkien vakavaraisuuslaskentamallien hakemusten käsittely vei ennakoitua enemmän resursseja. Tarkastustoiminta tulee jatkossa sovittaa paremmin yhteen valvojan arvioiden ja muun valvottavien riskien analyysin kanssa.

Valvojan arvioiden laatimisprosessia uudistettiin toimintasuunnitelman mukaisesti ja yhteistyötä toimintaympäristön riskien analysoinnissa Suomen Pankin kanssa lisättiin. Finanssivalvonnan seuranta- ja analyysivälineitä tulee kehittää edelleen ennakoivan valvonnan reagoitiherkkyden varmistamiseksi. Liiketoimintariskien analyysiä tulee jatkossa syventää. Vakuutussektorin laaja raportointiuudistus eteni aikataulussa.

Finanssivalvonnassa tehtiin seuraavia toimenpiteitä vuonna 2010:

- Valvontaprosesseja, erityisesti tarkastus- ja valvojan arvio -prosesseja, kehitettiin valvonnan riskiperusteisuuden edistämiseksi, sekä parannettiin riskien analyysimenetelmiä.
- Pankki-, vakuutus- ja sijoituspalvelutoimintoja tarkastettiin laajasti. Tarkastuksia kohdistettiin pankkien arvonalennuskäytänteisiin, luotto- sekä korko- ja likviditeettiriskeihin sekä vakuutusyhtiöiden sijoitustoimintaan ja riskienhallintaan.
- Valvottavien raportointia ja Finanssivalvonnan tuottamia analyysiraportteja kehitettiin etenkin vakuutussektorin osalta. Tietojen ja analyysien julkistaminen, ml. stressitestit, oli aktiivista.
- Vuonna 2010 Finanssivalvonta osallistui uuden sääntelyn laatimiseen finanssikriisin esille nostamien ongelmien korjaamiseksi ja finanssisektorin vakauden edistämiseksi.

Tarkastusprosessi yhtenäistetty

Vuonna 2010 jatkettiin tarkastusprosessin yhtenäistämistä 2009 luotujen periaatteiden pohjalta. Tarkastuskohteiden valintaprosessi nojautuu raportoidun tiedon pohjalta tehtyyn analyysiin ja sen perusteella tunnistettuihin riskeihin.

Vuoden 2010 tarkastuskohteista voidaan erityisesti mainita pankkisektorin arvonalentumiskirjauuskäytännöt, luottoriskien hallinta sekä korko- ja likviditeettiriskeiden

hallinta. Pienten pankkien luottoriskien hallinnassa havaittiin selkeitä kehityskohteita. Vuoden 2010 aikana käsiteltiin useampien pankkien hakemuksia siirtä käyttämään vakavaraisuusvaatimuksen laskennassa sisäisten luottoluokitusten menetelmää (IRBA). Menetelmien luotettavuuden arviointi on tärkeä osa Finanssivalvonnan vakavaraisuusvalvontaa.

Työeläkelaitosten sijoitustoiminnan tarkastuskohteina olivat mm. vaihtoehtoisten sijoitusten sekä johdannais-toiminnan riskienhallinta ja arvostuskysymykset.

Tarkastushavaintojen mukaan riskienhallinta on työeläkevakuutusyhtiöissä vähintäänkin kohtuullisella tasolla.

Vuonna 2010 aloitettiin vakuutusyhtiöiden operatiivisia riskejä, kuten jatkuvuussuunnittelua, koskevat tarkastukset. Pankkien maksujärjestelmätarkastukset keskittyivät mm. eurooppalaisen yhteismaksualueen (SEPA) aiheuttamiin muutoksiin. Erityisesti loppuvuodesta 2010 esiintyi maksujärjestelmissä poikkeuksellisen paljon häiriöitä, joista osa näkyi pankkien asiakkaille palkkojen ja eläkkeiden viivästymisenä. Finanssivalvonta selvitti pankkien kanssa häiriöiden syitä ja edellytti korjaustoimia häiriöalttiuden vähentämiseksi. Tämä työ jatkuu vuonna 2011.

Raportointia Finanssivalvonnalle ja analyysimenetelmiä kehitettiin jatkuvan valvonnan tehostamiseksi

Finanssivalvonnan valvojan arvion laatimisprosessia kehitettiin luomalla aikataulujen laatimista, päätöksentekoa ja seurantaa tukeva kehikko. Valvojan arvioiden perusteella valvottaville annettiin aiempaa kattavampaa palautetta, mihin valvottavat suhtautuivat myönteisesti.

Finanssimarkkinoiden riskien seurantaa tiivistettiin yhteistyössä Suomen Pankin kanssa. Yhteistyötä lisättiin erityisesti stressitestien toteutuksessa. Lisäksi riskitilannetta arvioitiin säännöllisesti työryhmässä, johon osallistuivat valtiovarainministeriö (VM), sosiaali- ja terveysministeriö (STM) ja Suomen Pankki.

Finanssivalvonnan sisäisiä ja julkisia analyysiraportteja kehitettiin etenkin vakuutussektorin analyysin osalta. Kesällä 2010 Finanssivalvonta julkaisi sekä oman Suomen koko finanssisektorin kattavan että EU-tason stressitestien tulokset. Niiden mukaan Suomen finanssisektorin vakavaraisuus kestää taantuman merkittävästi syvenemisen ja varallisuusarvojen huomattavan laskun.

Vuoden 2010 aikana tehtiin ja julkaistiin ensimmäistä kertaa selvitys henkivakuutusyhtiöiden ns. kohtuusperiaatteen toteutumisesta yhtiöiden asiakashyvityksissä. Suurimmat puutteet olivat kohtuusperiaatetta koskevan informaation julkaisemisessa, eivät niinkään periaatteen toteutumisessa.

Vuoden 2010 merkittävin raportointihanke oli vakuutuslaitosten raportointiuudistus, joka yhdistää käytössä olleet raportointijärjestelmät. Finanssikriisin vuoksi tihennettyä pankkien erityisraportointia purettiin, mutta yhteydenpito valvottaviin säilyi tiiviinä.

Käsittelyssä uudentyypisiä toimilupahakemuksia

Vuoden 2010 aikana Finanssivalvonta ei myöntänyt luottoyhteisön tai talletuspankin toimilupia uusille toimijoille. Hakemuksia oli käsittelyssä viisi, joista 4

peruutettiin hakijan toimesta ennen Finanssivalvonnan päätöstä ja yhden käsittely on kesken. Hakijoiden joukossa oli uudenlaisia toimijoita, mm. vakuudettomia kulutus- ja pikaluottoja myöntäviä yhtiöitä. Suurimmat haasteet liittyivät hakijoiden liiketoimintamalleihin, vakavaraisuuspuskureiden riittävyyteen, riskienhallintaprosesseihin ja pankeilta edellytettävien varovaisten liiketoimintaperiaatteiden noudattamiseen.

Uusi kiinnitysluottopankkeja koskeva lainsäädäntö tuli Suomessa voimaan elokuussa ja sen perusteella luottolaitokset voivat laskea liikkeeseen kiinnitysvakuudellisia joukkolainoja ilman erillisyhtiön käyttöä, jos valvoja on myöntänyt erillisen luvan tähän toimintaan. Finanssivalvonta myönsi yhden tällaisen luvan syksyllä 2010. Lainsäädännön muutos tehostaa suomalaispankkien pitkäaikaista varainhankintaa ja siten parantaa pankkien luotonmyönnön edellytyksiä.

Rahastoyhtiöiden ja sijoituspalveluyritysten toimilupahakemuksia hyväksyttiin 15. Näistä osa oli uusia ja osa päivityksiä olemassa oleviin toimilupiin. Sekä sijoituspalveluyritysten että rahastoyhtiöiden toimintojen ulkoistaminen lisääntyi edelleen, mikä tuo haasteita riskienhallinnalle ja yhtiöiden sisäiselle valvonnalle.

Viisi työeläkelainsäädännön mukaista toimintaa harjoittava eläkesäätiötä ja -kassaa purettiin joko kokonaan tai osittain työeläkevakuutusyhtiöihin. Tämä merkitsi lähes 20 %:n vähennystä eläkesäätiöiden ja -kassojen yhteenlasketussa eläkevastuussa ja vastuuvelassa. Eläkesäätiöiden ja -kassojen vastuuvelka oli vuoden 2010 lopussa 6 prosenttia työeläkevakuutusyhtiöiden yhteenlasketusta vastuuvelasta.

Maksupalveluiden tarjoamista sääntelevät maksulaitoslaki ja maksupalvelulaki tulivat voimaan toukokuussa 2010. Osa maksupalvelujen tarjoajista tarvitsee toimiluvan Finanssivalvonnalta ja osa voi toimia ilman toimilupaa, mutta myös ne ovat Finanssivalvonnan valvonnassa.

Finanssisektorin vakavaraisuussäätely kiristyy

Finanssikriisin kokemusten pohjalta oli vireillä merkittäviä kansainvälistä pankkisäätelyä koskevia hankkeita (Basel III). Lisäksi Suomessa otettiin käyttöön yhteistyössä valtiovarainministeriön kanssa aiemmin EU:ssa päätetyt uudistukset (CRD2 ja CRD3¹). Basel III -vaatimukset edellyttävät pankkien omien varojen laadun parantamista sekä niiden määrän kasvattamista, jotta pankkien kyky kattaa tappioita paranee. Lisäksi pankkien likviditeetille asetetaan uusia määrällisiä ja laadullisia vaatimuksia. Suomen pankkisektorille keskeiset muutokset aiheutuisivat mm. vaatimuksesta vähentää

1 Capital Requirements Directive, suom. Luottolaitosdirektiivi.

vakuutusyhtiönsijoitukset ensisijaisista omista varoista, likviditeettivaatimusten kasvamisesta, johdannaissopimusten riskipainojen kasvamisesta ja osuuskuntamuotoisten pankkien lisäosuuspääoman tiukemmasta kohtelusta.

Henki- ja vahinkovakuutusyhtiöiden vakavaraisuussäätelyn ns. Solvenssi II -uudistuksen osalta Finanssivalvonta osallistui tiiviisti sosiaali- ja terveysministeriön Suomen lainsäädännön kehityshankkeeseen. Lisäksi käynnistettiin Finanssivalvonnan sisäinen hanke, jonka tarkoituksena on turvata Finanssivalvonnan valmius Solvenssi II -uudistuksen käyttöönottoon sekä tukea valvottavien valmistautumista. Hanke edistyi vuoden 2010 aikana suunnitelmien mukaisesti. Osana hanketta järjestettiin mm. useita kahden- ja monenvälisiä tapaamisia vakuutusyhtiöiden kanssa. Euroopan vakuutusvalvojien komitean (CEIOPS) Solvenssi II -säädösten vaikuttavuustutkimuksen tulokset julkaistaan huhtikuussa 2011.

Työeläkelaitosten vakavaraisuusvaatimusten laskentaan käytettävää laskentakehikkoa parannettiin vuonna 2010 siten, että vakavaraisuussäännöstö antaa mahdollisimman tarkan kuvan työeläkelaitosten sijoitusten riskillisyydestä jo ennen vakavaraisuusmekanismin laajempaa uudistusta, jonka on määrä alkaa vuoden 2011 aikana. Finanssivalvonta oli keskeisessä roolissa uuden laskentakehikon valmistelussa.

Finanssivalvonta selvitti vuoden 2010 aikana työeläkevakuutusyhtiöiden uusiin asiakkaisiin kohdistuvia työhyvinvointihankkeita ja niiden kustannuksia. Selvityksen perusteella Finanssivalvonta teki sosiaali- ja terveysministeriölle aloitteen työhyvinvointihankkeiden rahoittamiseen liittyvien säännösten selkeyttämisestä. Finanssivalvonta kiinnitti joulukuussa 2010 julkaistussa kannanotossa huomiota työeläkelaitosten välisiin vastuunsiirtoihin ja täsmensi Finanssivalvonnan suostumuksen antamisen edellytyksiä alan terveen kehityksen turvaamiseksi.

Finanssivalvonta antoi helmikuussa 2010 kaikkia valvottavia koskevan palkitsemiskannanoton, jonka mukaan valvottavien tuli huolehtia siitä, että palkitsemisjärjestelmät eivät sisällä hallitsematonta riskinottoa lisääviä piirteitä. Rahoitusalan vakavaraisuusdirektiivien muutokset sisälsivät myös palkitsemista koskevaa säätelyä, joka pantiin täytäntöön Suomessa vuoden lopussa valtiovarainministeriön asetuksella. Finanssivalvonta täydensi tammikuussa 2011 aiempaa kannanottoaan ohjeistamalla tarkemmin asetukseen sisältyvän suhteellisuusperiaatteen soveltamista.

2. Asiakkaan- ja sijoittajansuojan edistäminen

Strategian ja toimintasuunnitelman mukaisesti Finanssivalvonta lisäsi asiakasvalistusta finanssipalveluista, säästämis- tuotteista ja lainariskeistä sekä uudisti verkkopalvelun asiakassivuston (Finanssiasiakas.fi). Finanssivalvonta ohjeisti asuntoluototusta asiakkaansuojan näkökulmasta. Lisäksi tarkastettiin ja ohjeistettiin uuden pitkäaikaisen eläke- säästämisen myynnissä asiakkaalle annettavan informaation laatua. Näiden toimenpiteiden arvioidaan osaltaan parantaneen asuntolaina-asiakkaitten, säästäjien ja sijoittajien riskitietoisuutta ja yleistä tietämystä finanssituotteista ja -palveluista. Paketoituista sijoitustuotteista annetun informaation laatu on parantunut, mutta kehitettävää on edelleen mm. riskien kuvaamisessa ja kulujen selkeässä esittämisessä.

Asiakkaan- ja sijoittajansuojaan liittyvässä valvonnassa ei tullut esiin laajoja tai merkittäviä epäkohtia markkina- käytännöissä. Valvontatoimia oli runsaasti ja havaittuihin puutteisiin reagoitiin ja edellytettiin korjaavia toimenpiteitä. Vakuutus- ja rahoitusneuvonnan yhteydessä toimivan Arvopaperilautakunnan käsittelyssä oli edelleen aikaisemmin esille nousseita riitakysymyksiä.

Finanssivalvonnassa tehtiin seuraavia toimenpiteitä vuonna 2010:

- Säästämis- ja sijoitustuotteiden tuotekehitystä ja myyntiprosesseja tarkastettiin sekä selvitettiin palkkiorakenteita uutta ohjeistusta varten. Sidotun pitkäaikaissäästämisen tarjonnassa ohjeistettiin palveluntarjoaja.
- Toteutettiin vuosittainen peruspankkipalveluselvytys sekä ohjattiin luottolaitosten menettelytapoja asuntoluototuksessa.
- Työttömyyskassojen sisäistä valvontaa tarkastettiin.
- Listayhtiöitä ohjeistettiin tulevaisuuden näkymien antamisessa ja valvottiin arvonalentumistestausten kriteereitä.
- Kaupankäynnin valvonnassa tutkittiin useita mahdollisia väärinkäytöksiä.
- Asiakasvalistusta lisättiin ja sidosryhmiä informoitiin aktiivisesti.

Säästämis- ja sijoitustuotteisiin liittyvää valvontaa lisättiin ja tarkastusalue laajennettiin

Finanssivalvonta käynnisti sijoituspalveluyritysten, rahastoyhtiöiden ja luottolaitosten tuotekehitys- ja myyntiprosesseja koskevat tarkastukset. Säästämis- ja sijoitustuotteiden tuotehyväksyntäprosesseja tarkastettiin nyt ensimmäistä kertaa. Alustavien havaintojen perusteella toimijoilla on kehitettävää muun muassa prosessi- ajattelussa, tuotteiden tuottonäkymien testaamisessa ja niistä saadun informaation kuvaamisessa sijoittajalle.

Sijoitusrahastojen yksinkertaistetuista rahastoesitteistä tehtiin seurantatarkastus. Esitteiden laatu on parantunut edellisestä vuodesta. Esitteiden sisällössä ja ajantasai- suudessa on kuitenkin edelleen kehitettävää sijoitus- politiikan ja riskien kuvauksen osalta.

Finanssivalvonta selvitti myös sijoitussidonnaisten vakuutustuotteiden ja sijoitusrahastojen kulurakenteita. Vakuutuksen kokonaishinta ilmoitetaan asiakkaalle usein vaikeaselkoisesti. Kaikki kulut eivät myöskään aina käy

selkeästi ilmi asiakkaalle annettavasta informaatiosta. Sijoitusrahastojen perimistä palkkioista tuottosidonnaiset palkkiot voivat olla vaikeita hahmottaa. Finanssivalvonta antaa sijoitussidonnaisten vakuutusten kulujen ilmoitta- misesta ohjeistusta 2011.

Indeksilainojen ja muiden strukturoitujen joukkovelka- kirjojen markkinointimateriaalia koskevassa tarkastuk- sessa keväällä 2010 havaittiin, että materiaalissa oli edelleen jonkin verran kehitettävää, joskin laatu oli parantunut verrattuna vuoteen 2008 verrattuna. Kehitettävää oli lähinnä pääomaturvatermin käyttämi- sessä ja riskien selkeässä esittämisessä. Loppuvuoden seurantatarkastus osoitti, että puutteet oli pääosin korjattu.

Huhtikuun alusta pankeille, sijoituspalveluyrityksille ja rahastoyhtiöille avautui mahdollisuus tarjota sidottua pitkäaikaissäästämistä. Finanssivalvonta ohjasi palvelun- tarjoajia yhtenäiseen ja selkeään toimintakulttuuriin puuttamalla palvelusta annettaviin ennakkotietoihin, säästämissopimusten tietosisältöön ja muuhun asiakas- informaatioon, jotta asiakkaitten olisi helpompi tehdä

vertailuja. Finanssivalvonta edellytti, että erityisesti eläkesäästämisen pitkäaikaisuus ja sidottu luonne tuodaan esille myynnissä.

Pankeille ohjeistusta asuntoluototukseen

Finanssivalvonta antoi pankeille asuntoluottoihin liittyvää ohjeistusta asiakkaiden riskienhallinnan osalta, kuten riittävän omarahoitusosuuden merkityksestä ja varautumisesta korkojen nousuun asiakkaan maksuvaralaskelmissa, sekä korkokaton markkinoinnista. Suositusten noudattamista arvioidaan alkuvuodesta 2011 laajalla otantatutkimuksella. Finanssivalvonta teki myös selvityksen pankkien käyttämien omien viitekorkojen (ns. Prime-korot) laskentaperusteista ja antoi niiden käyttöä koskevia suosituksia.

Peruspankkipalveluiden saatavuus ja hinnoittelu ennallaan

Finanssivalvonnan arvion mukaan peruspankkipalvelujen saatavuus edelliseen selvitykseen verrattuna oli ennallaan eikä Finanssivalvonnan tietoon tullut, että palvelujen tarjoamisesta olisi kieltäydytty perusteettomasti. Myöskään hinnoittelussa ei ollut tapahtunut suurempia muutoksia vuoden 2009 selvitykseen verrattuna. Korotuksia on tullut noin 68 %:lla kyselyyn vastanneista pankeista, mutta korotukset ovat koskeneet yksittäisiä tuotteita. Finanssivalvonta katsoo, että tilanne on tyydyttävällä tasolla.

Työttömyyskassojen sisäistä valvontaa tarkastettiin

Työttömyyskassojen sisäisen valvonnan tarkastukset kohdistuivat toiminnan suunnitteluun ja kassojen riskienhallintaan, erityisesti työllisyystilanteen muuttumisen varalta. Kohteena oli kymmenen riskiperusteisesti valittua kassaa, joiden jäsenmäärä kattaa yli 60 % kaikista työttömyyskassojen jäsenistä. Tarkastuksilla todettiin, että kassat olivat kehittäneet toimintamalleja, joilla ne varautuvat kasvaviin hakemusmääriin. Riskienhallinnan taso vaihteli kassoittain. Finanssivalvonta ohjeisti niitä kassoja, joiden riskienhallinnassa havaittiin kehitettävää.

Finanssivalvonta on esittänyt sosiaali- ja terveysministeriölle toimenpiteisiin ryhtymistä työttömyysetuuksia koskevien säännösten soveltamiskäytännön valvonnan siirtämiseksi pois Finanssivalvonnalta. Esitys perustuu Finanssivalvonnasta annetun lain perusteluihin.

Listayhtiöiden taloudellisen informaation valvonnan näkökohtana taantuman vaikutukset

Finanssivalvonta teki selvityksen listayhtiöiden antamista vuotta 2010 koskevista tulevaisuudennäkymistä. Selvitys osoitti yhtiöiden palanneen finanssikriisiä edeltävään

aikaan siltä osin, että yhtiöt antoivat tulevaisuudennäkymiä jälleen koko tilikaudeksi. Sen sijaan tulevaisuudennäkymien sisältö oli osalla yhtiöistä edelleen hyvin yleisellä tasolla.

Finanssivalvonta korosti, että väljän tulosestämisen antaminen ei poista velvollisuutta antaa tarvittaessa tulosvaroitus. Osavuositarkastuksessa näkymiä muuttaneille yhtiöille Finanssivalvonta painotti, että näkymien olennainen muuttuminen pitää julkistaa ilman aiheetonta viivytyksiä. Pelkkien tunnuslukujen esittämistä yhtiön tuloksen ja taloudellisen aseman kuvaamisessa ei pidetty riittävänä, vaan katsauskauden merkittäviä tapahtumia on analysoitava laajemminkin.

IFRS-valvonnan kohteena olivat muun muassa liikearvojen arvonalentumistestaukset, lainasopimuksiin liittyvät kovenantit ja toiminnan jatkuvuuden arviointi. Loppuvuodesta 2010 arvonalentumisia raportoivia yhtiöitä oli useampia kuin edellisenä vuonna. Finanssivalvonta painotti, että arvonalentumistestauksissa käytettävien rahavirtaennusteiden on perustuttava järkeviin ja perusteltavissa oleviin oletuksiin. IFRS-tilinpäätösten kokonaisvaltaisessa läpikäynnissä kiinnitettiin listayhtiöiden huomiota mm. IFRS-tilinpäätösten laadinnan huolellisuuteen.

Yhteistyötä tilintarkastajien valvojan, Keskuskauppa-kamarin tilintarkastuslautakunnan (TILA), kanssa tiivistettiin siten, että Finanssivalvonta ja TILA kohdistivat valvontaa samoihin tilinpäätöksiin. Yhteistyön tarkoituksena on tehostaa taloudellisiin raportteihin kohdistuvaa viranomaisvalvontaa ja tätä kautta edistää luottamusta taloudellisiin raportteihin.

Kaupankäynnin valvontamenetelmiä kehitettiin

Kaupankäynnin kansainvälistyminen ja hajautuminen eri markkinapaikoille vaatii tiivistä yhteistyötä ulkomaisten valvontaviranomaisten kanssa sekä EU-laajuisen kaupparaportointijärjestelmän kehittämistä. Finanssivalvonta käyttää kaupparaporttien keruuseen ja ylläpitoon pohjoismaisena yhteistyönä kehitettyä kaupparaportointijärjestelmää, jolla pyritään harmonisoitua ja kustannustehokkaaseen ratkaisuun Pohjoismaissa. Finanssivalvonta jatkoi hankekohtaisten sisäpiirirekisterien tarkastuksia. Tarkastus kohdistui corporate finance -toimintaa harjoittaviin finanssilaitoksiin. Tarkastus osoitti, että suurimmalla osalla toimijoista rekisterit olivat kunnossa, mutta muutamalla toimijalla oli merkittäviä puutteita mm. rekisterin perustamisessa, tietosisällössä ja hallinnoinnissa. Kahdelle yhtiölle annettiin julkinen huomautus.

Arvopaperimarkkinoiden väärinkäytösepäilyjä oli tutkinnassa yhteensä 70, joista 27 liittyi sisäpiirintiedon väärinkäyttöön, 11 kurssimanipulaatioon ja 25 arvopaperimarkkinalain mukaisen tiedonantovelvollisuuden

noudattamiseen ja 7 muihin väärinkäytöksiin. Ilmoituksia epäilyttävistä arvopaperikaupoista tuli pörssistä 16 ja välittäjiltä kuusi. Finanssivalvonta antoi 3 julkista huomautusta ja yhden rikemaksun sekä teki 3 tutkintapyyntöä poliisille.

Infrastruktuurin valvonnassa kansallista ja pohjoismaista yhteistyötä

Finanssivalvonta valvoo rahoitusmarkkinoiden infrastruktuuria yhteistyössä Suomen Pankin kanssa. Keskeisimmät yhteistyökohteet olivat kertomusvuonna arvopaperiselvitykseen liittyvät EU-tason hankkeet ja Euroclear-ryhmän valvontayhteistyö. Euroclear Finland Oy:n valvonnassa Finanssivalvonta arvioi selvityksen sujuvuutta ja luotettavuutta sekä yhtiön ulkoistamis- ja kehittämishankkeita. NASDAQ OMX Helsinki Oy:n (Helsingin Pörssi) valvontaa kohdennettiin kaupankäynnin markkinamalleihin sekä pörssin toiminnan järjestämiseen kaupankäynnin luotettavuuden sekä pörssin riskienhallinnan turvaamiseksi. NASDAQ OMX:n pohjoismainen valvontayhteistyö on vakiintunutta ja keskeisimmässä hankkeissa valmisteltiin yhteiset linjaukset valvojien kesken.

Asiakasvalistus kohdistui finanssipalveluiden ja -tuotteiden riskeihin ja kuluihin

Finanssivalvonnan verkkopalvelun asiakassivuston (Finanssiasiakas.fi) rakenne uusittiin tavoitteen mukaisesti ja tietosisältö päivitettiin tuomaan entistä selkeämmin esille finanssipalveluihin ja -tuotteisiin liittyvien kulu- ja riskien merkitys sekä osapuolten velvollisuudet tuotteita ja palveluja hankittaessa. Asiakassivustolla tarjottiin uutta valistusta erityisesti pitkäaikaissäätämisestä sekä asuntolainoista. Sofia Pankin ajaututtua selvitystilaan pankin asiakkaita opastettiin jatkuvasti päivitetyllä informaatiolla sekä päivittäisellä puhelinneuvonnalla. Finanssivalvonnan asiantuntijat luennoivat ajankohtaisista aiheista yleisölle messuilla ja muissa tilaisuuksissa. Finanssivalvonta toimii yhteistyössä asiakasvalistukseen liittyvien kysymysten osalta Vakuutus- ja rahoitusneuvonta FINEn sekä Kuluttajaviraston kanssa.

Käynnissä olevia kotimaisia merkittäviä sääntelyhankkeita

Finanssivalvonta on vaikuttanut valtionvarainministeriössä vireillä olleeseen arvopaperimarkkinalain kokonaisuudistukseen näkökulmanaan erityisesti tasapaino suomalaisten finanssimarkkinoiden asiakkaan ja sijoittajan suojan ja kilpailukyvyyn välillä. Finanssivalvonnan edustaja on ollut jäsenenä arvopaperimarkkinalainsäädännön uudistamista valmistelleessa työryhmässä, minkä lisäksi kaksi henkilöä on toiminut

työryhmän sihteerinä. Finanssivalvonta osallistui sijoitusrahastojen sääntelyä uudistavan ns. UCITS IV -direktiivin täytäntöönpanoon valtiovarainministeriön työryhmässä sekä vakuutuslainsäädännön uudistamiseen oikeusministeriön työryhmässä.

3. Kansainvälisen valvonta- ja sääntely-yhteistyön tehostaminen

Finanssivalvonta edisti tavoitteensa mukaisesti Suomen finanssimarkkinoiden kannalta tärkeitä näkökohtia EU:n sääntelyuudistuksissa. EU:n sääntelyn muutokset saatettiin voimaan Finanssivalvonnan määräyksissä ja valvontakäytänteissä sääntelyn edellyttämässä aikataulussa kahta poikkeusta lukuun ottamatta. Pohjoismainen valvontayhteistyö edistyi valvojakollegioiden yhteistyömuotojen vakiintumisen ansiosta. Yhteispohjoismaisten tarkastusten suunnittelussa on edelleen kuitenkin paljon haasteita.

Finanssivalvonnassa tehtiin seuraavia toimenpiteitä vuonna 2010:

- Finanssivalvonta on osallistunut yhdessä valtiovarainministeriön kanssa pankkisektorin vakavaraisuus- ja likviditeettisääntelyn kehittämiseen EU:ssa komission työryhmissä.
- Vähittäisasiakkaille suuntautuvan informaation kehittäminen sekä pankkien vakavaraisuusvalvonnan yhteistyö rajat ylittävissä konserneissa ovat olleet Finanssivalvonnan painopisteitä EU-tason työryhmien puheenjohtajuuksien kautta.
- Uuden EU:n valvontajärjestelmän luomiseen osallistuttiin valvojien EU-tason yhteistyössä.
- Finanssivalvonta osallistui vuonna 2010 aktiivisesti Euroopan pankkivalvojen komitean (CEBS) ja Euroopan vakuutusvalvojen komitean (CEIOPS) riskiarvioiden ja stressitestien toteutukseen sekä riskienhallinnan ja luotettavan hallinnon sekä valvontayhteistyötä koskevan ohjeistuksen laadintaan.
- Pohjoismaista yhteistyötä tiivistettiin tarkastustoiminnan, likviditeettivalvonnan ja Solvenssi II kysymysten alueilla. Kollegioyhteistyö laajeni ja tehostui mm. salatun sähköisen tietojen vaihdon avulla.

Finanssivalvonta panosti Suomen finanssimarkkinoiden kannalta tärkeisiin sääntelyhankkeisiin

EU:n finanssialan sääntelyn kehittämisessä Finanssivalvonta on ollut aktiivinen erityisesti osallistumalla pankkisektorin vakavaraisuus- ja likviditeettisääntelyn kehittämiseen komission työryhmissä yhdessä VM:n kanssa sekä CEBSin työryhmissä. Valmistelutyö tehdään näissä työryhmissä ennen lopullista EU:n päätöksentekoprosessia.

Vakuutussektorilla Finanssivalvonta on ollut aktiivinen keskeisissä Solvenssi II -uudistuksen teknisissä kysymyksissä, kuten CEIOPSin neuvojen laadinnassa komissiolle (erityisesti vähimmäisvakavaraisuusvaatimusten määrittäminen ja vaikutusanalyysin (QIS5) toteuttaminen) sekä tehnyt yhteistyötä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa direktiivin yksityiskohtaisempien toimeenpanomääräysten valmistelussa komission työryhmissä.

Arvopaperisektoria koskevien EU-direktiivien uudistukset ovat olleet laajalti käynnissä (mm. esitedirektiivi, avoimuusdirektiivi, markkinoiden väärinkäyttödirektiivi, MiFID sekä sijoitusrahastoja koskeva UCITS IV -direktiivin ns. kakkostason sääntely). Finanssivalvonta on Euroopan arvopaperivalvojen komitean (CESR) kautta osallistunut Suomen markkinoiden kannalta keskeisiin hankkeisiin.

Finanssivalvonnalla on ollut puheenjohtajuus horisontaaliseen sääntelyyn tähtäävässä komission ns. PRIPs-hankkeessa (vähittäissijoittajille tarjottavien tuotteiden sijoittajainformaatio ja myyntikäytännöt) CESR:n, CEIOPSin ja CEBSin muodostamassa yhteisessä työryhmässä. Finanssivalvonnalla on myös ollut puheenjohtajuus CEBSin valvontayhteistyötä (kollegiotyö, yhteinen riskien ja pääomien riittävyden arviointi, Pilari 2 -pääomavaateet, stressitestit, EU:n pankkisektorin riskiarvio) ja likviditeetin valvontaa kehittävässä alakomiteassa Groupe de Contactissa. Lisäksi Finanssivalvonnan edustaja on johtanut valvojakomiteoiden yhteistä raportointia finanssisektorin riskeistä. CESR:in IT-työryhmän puheenjohtajuus on myös Finanssivalvonnalla. Nämä alueet ovat Suomen markkinoiden ja finanssisektorin tehokkaan valvonnan kannalta tärkeitä.

Uusi EU:n valvontajärjestelmä aloitti toimintansa vuoden 2011 alussa. Järjestelmän syntyminen vaikutettiin CESR:n, CEBSin ja CEIOPSin kautta. Euroopan valvontaviranomaisten tehtäväkenttä on aiempia valvojakomiteoita laajempi. Uusissa elimissä vaikuttaminen edellyttää Finanssivalvonnalta tavoitteiden hyvää priorisointia ja resurssien keskittämistä avainalueille. EU:n uusi valvontajärjestelmä edellyttää myös kotimaisen yhteistyön lisäämistä ministeriöiden kanssa, koska yhä suurempi osa EU:n sitovasta sääntelystä valmistellaan EU:n uusien valvontaviranomaisten toimesta. Merkittävä

haaste vaikuttamiselle on myös se, että Suomi ei ole mukana Baselin pankkivalvontakomitean työssä, jossa monet keskeiset pankkisektoria koskevat sääntelylinjaukset syntyvät. Baselin linjauksiin pyritään vaikuttamaan uuden Euroopan pankkivalvontaviranomaisen (EBA) kannanottojen kautta.

Finanssivalvonta edisti kansainvälistä valvontayhteistyötä

Finanssivalvonta osallistui vuonna 2010 aktiivisesti riskienhallintaa, luotettavaa hallintoa ja valvojien yhteistyötä ns. valvojakollegioissa koskevan eurooppalaisen ohjeistuksen laadintaan CEBS:ssä ja CEIOPS:ssa. Nämä ohjeet ovat valvottavien vakaan toiminnan ja kansainvälisen valvontayhteistyön toimivuuden kannalta tärkeitä. Työssä voitiin hyödyntää Pohjoismaiden valvojien pitkää kokemusta kollegioyhteistyöstä.

Pohjoismaisten valvojakollegioiden työtä tiivistettiin ja kehitettiin mm. organisoimalla uudelleen Sampo-konsernin valvontayhteistyö sekä OP-Pohjolan valvontayhteistyö Baltian valvojien kanssa. Ajantasaisen tietojenvaihdon varmistamiseksi luotiin pohjoismaisten valvojien välille yhteisiä suojattuja verkkosivustoja ja salattuja verkkoyhteyksiä. Vastaavasti kehitettiin pohjoismaista yhteistyötä arvopaperimarkkinoiden infrastruktuurin valvonnassa.

Pohjoismaisten yhteistarkastusten suunnittelu ja toteutus ei vielä toteutunut tavoitteen mukaisesti. Yhteis-pohjoismaiset tarkastukset kuitenkin lisääntyivät ja laajentuivat uusille alueille (mm. IT-järjestelmien luotettavuuden tarkastukset). Finanssivalvonta aloitteesta käynnistettiin pohjoismaisen yhteistyö pankkien tarkastuskäytänteiden ja raportoinnin yhtenäistämiseksi ja likviditeettivalvonnan kehittämiseksi. Vakuutussektorilla yhteiset työryhmät aloittivat toimintansa vuonna 2010 Solvenssi II-valvonnan yhtenäistämiseksi.

4 Yhtenäiseen toimintakulttuuriin siirtyminen

Ydinprosessien ja toimintatapojen kehittäminen on jo luonut pitkälle yhtenäisen toimintakulttuurin ja tehostanut toimintaa. Tämä työ edistyi asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Henkilöstön valmiuksia vastata mm. sääntely-uudistuksien aiheuttamiin vaatimuksiin parannettiin laajalla kouluttautumisella. Useat tietojärjestelmähankkeet etenivät suunnitellusti, mutta joitakin hankkeita on lykätty resurssisyistä. Hyvään esimiestyöhön on panostettu mm. valmennusohjelmalla.

Finanssivalvonnassa tehtiin seuraavia toimenpiteitä vuonna 2010:

- Finanssivalvonnan ydinprosessien määrittäminen ja käyttöönotto edistyivät tavoitteiden mukaisesti ja prosesseille asetettiin tehokkuustavoitteet. Resurssien uudelleen kohdentamisella parannettiin toiminnan tehokkuutta.
- Fivalaisille järjestettiin osaamisen syventämiseksi erityisesti Solvenssi II -hanketta ja johdonnaissopimuksia koskevaa koulutusta.
- Ilmapiiritutkimuksen pohjalta tehtyä toimenpideohjelmaa toteutettiin. Finanssivalvonnan arvot vahvistettiin loppuvuodesta 2010.
- Resurssit olivat hieman alle budjetoidun tason.

Sisäisten prosessien tehokkuutta parannettiin

Finanssivalvonnan ydinprosesseista tarkastus-, valvojan arvio- ja sanktioprosesseja uudistettiin. Tarkastusprosessissa otettiin käyttöön uusi tarkastuskohteiden valintamenettely ja IT-apuväline tarkastusten jatko-toimenpiteiden seurantaan sekä uudet sisäiset menettelytavat. Näihin liittyvä henkilöstön koulutus käynnistettiin. Finanssivalvonta panosti raportoidun tiedon ja tarkastuksilla kerätyn tiedon analyysivälineiden kehittämiseen ja yhdenmukaistamiseen. Muun muassa pankki- ja vakuutussektorin raportteja sekä valvojan arvion sisältöä yhdenmukaistettiin. Erityisesti panostettiin ryhmittymätason valvojan arvioon ja siirryttiin toimintatapaan, jossa ryhmittymästä tehdään vuosittain yksi kattava valvojan arvio.

Sanktioprosessi uudistettiin alkuvuoden aikana. Prosessin sisältökuvauksessa vahvistettiin mm. sanktioprosessissa noudatettavat linjaukset sekä eri vaiheille enimmäiskäsittelyajat (ks. myös sivu 17).

Finanssivalvonnan kriisinhallinnan valmiuksia edistettiin mm. laatimalla kriisinhallintamanuaali (toimintaohjeet, yhteystiedot, kansainväliset velvoitteet) koko Finanssivalvonnan käyttöön. Kriisinhallintavalmiuksien kehittäminen vaatii edelleen lisäpanostusta. Sofia Pankin kriisin hallinnassa toimittiin alkuvuodesta 2010 onnistuneesti ja ennakoivalla toiminnalla turvattiin tallettajien asema.

Määräys- ja ohjekokoelman uudistamistyö on käynnistynyt. Tavoitteena on yhdistää erilliset rahoitussektorin ja vakuutussektorin

määräyskokoelmat yhdeksi rakenteeltaan yhtenäiseksi ja sisällöltään mahdollisimman yhdenmukaiseksi Finanssivalvonnan määräyskokoelmaksi. Uudistus toteutetaan asteittain vuoden 2012 loppuun mennessä.

Sidosryhmät arvioivat Finanssivalvonnan toimintaa

Sidosryhmätutkimuksen kohderyhmänä olivat valvottavat yhteisöt, listayhtiöt, viranomaiset, kansanedustajat, media sekä muut Finanssivalvonnan sidosryhmät. Vastaaaja oli yhteensä 341 ja vastausprosentti 35. Tiedot kerättiin tammi-helmikuussa 2011.

Kaksi kolmasosaa vastaajista arvioi Finanssivalvonnan edistäneen hyvin luottamusta finanssimarkkinoiden toimintaan, asiakkaan- ja sijoittajansuojaa sekä finanssimarkkinoiden vakautta. Lakisääteisistä tehtävistään Finanssivalvonta on onnistunut hyvin mm. valvontatyössä (77 % arvioi onnistuneen hyvin) ja tarkastustoiminnassa (68 %). Kokonaisarvosanaksi toiminnastaan Finanssivalvonta saa 8 (asteikolla 4–10).

Koulutuksella merkittävä rooli

Solvenssi II -hankkeen yhteydessä toteutettiin laaja peruskoulutusohjelma. Sen lisäksi aloitettiin Solvenssi II:n jatko- ja erityisosa-alueiden syventävän koulutuksen järjestäminen. Johdannaisista sekä arvopaperimarkkinain lain muutostyöstä ja UCITS IV- ja AIFM-direktiiveistä järjestettiin sisäiset koulutustilaisuudet. Syksyllä aloitettiin laajempi johdannaiskoulutus.

Vuonna 2010 koulutuksessa oli 180 henkilöä.

Koulutuspäiviä kertyi yhteensä 656. Finanssivalvonnan esimiehistä 86 % on osallistunut tai aloittanut esimiesten valmennusohjelman vuonna 2010.

Loppuvuonna 2009 tehdyn ilmapiiritutkimuksen tulosten perusteella laadittiin kahdeksan kehittämisaluetta sisältävä toimenpideohjelma, jonka toteutumista seurataan. Seuraava ilmapiiritutkimus tehdään vuonna 2011. Vuonna 2010 määritettiin Finanssivalvonnan arvot – Uudistuva, Vastuullinen, Tuloksellinen, Yhdessä. Koko henkilökunta osallistui arvokeskusteluun.

Valvontamaksut, toiminnan kulut ja henkilöstö

Finanssivalvonnan toteutuneet toimintakulut olivat 25,3 miljoonaa euroa. Toteutuneista toimintakuluista pääosa oli henkilöstökuluja (16,8 milj. euroa). Muut merkittävät kuluerät muodostuivat kiinteistökuluista, Suomen Pankin tuottamista palveluista sekä muista ulkopuolisista palveluhankinnoista. Toimintakulut olivat reilut 5 prosenttia budjetoitua alhaisemmat. Kertynyt ylijäämä otetaan huomioon seuraavan vuoden valvontamaksuja määrättäessä.

Valvontamaksuina kerättiin 23,0 miljoonaa euroa, joka on 4,4 % edellisvuotta vähemmän. Toimenpidemaksuina kertyi vuoden 2010 aikana 1,0 miljoonaa euroa.

Henkilöstöön liittyvät tunnusluvut (toimintavahvuus 2009 sekä henkilötyövuodet 209) olivat sovittujen kehysten sisällä (hyväksytty toimintavahvuus 218 henkilöä). Henkilöstön vaihtuvuus oli 9 prosenttia.

Vuoden 2010 lopussa fivalaisista 61 % oli naisia ja 39 % miehiä. Esimiestehtävissä (johtaja, osasto-, yksikön- ja toimistopäälliköt) toimivista tasan puolet oli miehiä ja puolet naisia. Asiantuntijoista 53 % oli naisia ja 47 % miehiä. Tukitehtävissä toimivista 97 % oli naisia ja 3 % miehiä. Finanssivalvonta julkaisee vuosittain henkilöstötilinpäätöksen ja tekee joka toinen vuosi ilmapiirimittauksen. Ilmapiirimittauksissa seurataan mm. työolojen ja tasa-arvon kehittymistä.

III Pankkivaltuuston kertomus vuodesta 2009 ja sen johdosta tehdyt toimenpiteet

Kertomuksessaan vuodesta 2009 pankkivaltuusto kehotti Finanssivalvontaa:

Tehostamaan toimintaansa niin, että hakemusten ja sanktioiden käsittelyajat lyhenevät nykyisestä

- Toimilupien käsittelyprosessi uudistettiin ja käsittelyä nopeutettiin mm. parantamalla hakijoille annettavaa ennakkoinformaatiota, selkiinntämällä sisäisiä vastuusuhteita ja ottamalla prosessissa aikaisempaa selkeämmin huomioon toimilupahakemuksen ominaispiirteet. Työ toimilupaprosessin edelleen kehittämiseksi jatkuu vuonna 2011.
- Sanktioprosessi uudistettiin alkuvuoden aikana. Johtoryhmä hyväksyi maaliskuussa uudistetun sanktioprosessin prosessikuvauksen. Prosessin tavoitteena on varmistaa, että valvontatoiminnassa havaittuihin puutteisiin, laiminlyönteihin ja rikkomuksiin reagoidaan mahdollisimman yhdenmukaisesti, oikeasuhtaisesti ja ripeästi. Keväällä valmisteltiin lisäksi sanktioprosessin sisältökuvaus, jossa vahvistettiin mm. sanktioprosessissa noudatettavat linjaukset. Sanktioprosessin eri vaiheille vahvistettiin enimmäiskäsittelyajat. Johtokunta hyväksyi kuvauksen mukaisen sanktioprosessin kesäkuussa.

Valvomaan ja tarkastamaan rahoitusalan yritysten tarjoamaa sijoittajainformaatiota

- Vuonna 2010 tarkastettiin aktiivisesti eri sijoitustuotteisiin (sijoitusrahastot, indeksilainat ja sijoitussidonnaiset vakuutukset) liittyvää sijoittajainformaatiota keskittyen erityisesti tuotteisiin liittyvien riskin kuvaamiseen ja sijoitustuotteiden kulujen selkeään esittämiseen. Tarkastusten perusteella voitiin havaita, että tuotteiden sijoittajainformaatio on parantunut ennen kaikkea riskikuvausten osalta, mutta että informaatioissa on edelleen puutteita. Varsinkin sijoitussidonnaisten vakuutusten kulurakenteiden kuvauksissa oli selkeyttämisen tarvetta. Tästä annetaan Finanssivalvonnan ohjeistusta vuoden 2011 aikana. Lisäksi tarkastettiin sijoitustuotteiden tuotekehitys- ja myyntiprosesseja. Tuotekehityksen tarkastus oli ensimmäinen laatuaan ja tarkastusta tullaan jatkamaan vuonna 2011.

Lisäämään asiakkaiden saamaa informaatiota erilaisista sijoitus- ja pitkäaikaissäästämis- vaihtoehtoista sekä lainariskeistä

- Finanssivalvonta tarkasti huhtikuussa 2010 alkaneen sidotun pitkäaikaissäästämisen osalta eri palveluntarjoajien uudet palvelumallit ja ohjasi yhtenäiseen ja selkeään toimintakulttuuriin puuttamalla asiakkaalle annettaviin ennakkotietoihin, säästämissopimusten tietosisältöön ja muuhun asiakasinformaatioon, jotta asiakkaalla olisi vertailukelpoista informaatiota päätöksenteon tueksi.
- Finanssivalvonnan verkkopalvelun asiakassivuston (Finanssiasiakas.fi) rakenne uusittiin kokonaisuudessaan ja tietosisältö päivitettiin tuomaan entistä selkeämmin esille finanssipalveluihin ja -tuotteisiin liittyvät kulut ja riskit sekä osapuolten velvollisuudet tuotteita ja palveluja hankittaessa. Uutena aiheena asiakassivustolla tuotiin esille pitkäaikaissäästäminen. Sivustolle koottiin aikaisempaa kattavammin tietoa myös asuntolainoista.
- Finanssivalvonnan asiantuntijat luennoivat suurelle yleisölle ajankohtaisista aiheista mm. pitkäaikaissäästämisestä useaan otteeseen eri messuilla ja seminaareissa.
- Henkilöasiakkaitten asuntorahoituksessa Finanssivalvonta ohjasi pankkeja asiakkaansuojan näkökulmasta ja kehotti systemaattisiin maksuvaralaskelmiin 6 % korkotasolla ja enintään 25 vuoden laina-ajalla sekä laskelman huolelliseen käsittelyyn asiakkaan kanssa. Lisäksi luotonannossa suositeltiin vähintään 10 % omarahoitusosuutta. Finanssivalvonnan suositukset ja huoli ylisuuriin lainoihin liittyvistä riskeistä uutisoitiin näkyvästi mediassa.

- Finanssivalvonta antoi kannanoton, jonka mukaan asiakkaitten saamaa informaatiota pankkien omista viitekoroista tulisi parantaa, jotta asiakas voi arvioida omien lainojensa ja talletustensa viitekorkojen kehitystä ja vertailla pankkien tarjouksia.

Kehittämään edelleen suurelle yleisölle suunnattua viestintää rahoitus- ja vakuutusalan kehityksestä

- Finanssivalvonta on julkaissut analyysia ja valvontatietoa aktiivisesti vuonna 2010. Vuoden aikana julkaistiin kaksi valvottavien taloudellista tilaa ja riskejä koskevaa kattavaa analyysia, joissa molemmissa finanssisektorin tila arvioitiin vakaaksi. Pankkien, vakuutusyhtiöiden ja eläkelaitosten vakavaraisuustiedot julkaistiin myös ensimmäiseltä ja kolmannelta neljännekseltä. Kesällä 2010 Finanssivalvonta julkaisi Suomen finanssisektorin ja EU:n yhteisten stressitestien tulokset. Finanssivalvonnan analyysit finanssimarkkinoiden tilasta lisäsivät luottamusta Suomen finanssimarkkinoiden vakauteen sekä tukivat asiakkaiden riskitietoisuuden kasvua.

IV Arvio valvonnan muutoksista ja valvontamaksuista vuonna 2011

Toimenpiteet vakauden turvaamiseksi

EU:n finanssimarkkinoiden vakauteen kohdistuu edelleen uhkia, jotka liittyvät eräiden EU-maiden velkakriisiin. Haasteellinen toimintaympäristö edellyttää tiivistä ja ajantasaista valvontaa sekä tehokkaasti kohdistettua tarkastustoimintaa. Tarkastustoimintaa jatketaan laajasti ja painotetaan syvällisiä riskienhallinnan toimivuuden arviointoja. Vuonna 2011 kehitetään valvottavien liike-toiminta- ja strategisten riskien hallinnan arviointia. Luotettavaa hallintoa ja palkitsemista koskevan uuden sääntelyn noudattamista valvotaan tarkastuksilla. Valvojan arvion metodiikkaa parannetaan yhteisen eurooppalaisen ohjeistuksen pohjalta. Valvottavien taloudellisen tilanteen arvioinnissa hyödynnetään entistä paremmin mm. Finanssivalvonnan tuottamat neljännesvuosianalyysit ja stressitestit. Vuonna 2011 on käynnissä useita laajoja raportoinnin kehittämishankkeita, jotka parantavat Finanssivalvonnan jatkuvan valvonnan ja analyysityön mahdollisuuksia, tehostavat Finanssivalvonnan toimintaa ja yhtenäistävät raportointivaatimuksia EU:ssa.

Sen jälkeen, kun vuoden 2011 alussa perustettujen EU-valvontaviranomaisten työskentelymallit ja sääntelyprosessit ovat täsmentyneet, Finanssivalvonta muokkaa omia toimintamallejaan siten, että se voi varmistaa omat vaikutusmahdollisuutensa uudessa toimintaympäristössä. Painopisteenä on edelleen vaikuttaminen mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Tämä edellyttää muun muassa resurssien riittävyyden näkökulmasta esille nostettavien kysymysten tiukkaa priorisointia. Finanssivalvonta edistää EU-tason valvontakäytänteiden harmonisointia ja niiden tehokasta soveltamista Pohjoismaissa. Erityisesti pyritään edistämään isäntävaltion valvojan tarpeiden huomion ottamista sekä sääntelyssä että käytännön kollegiotyössä.

Toimenpiteet yleisen luottamuksen säilyttämiseksi

Tarkastuksia kohdennetaan valvottavien toimintatapoihin ja prosesseihin kuten esimerkiksi sijoitustuotteiden tuotekehitys- ja myyntiprosesseihin, pankkien asuntoluottoa koskeviin sopimuskokonaisuuksiin ja asiakkaalle annettavaan informaatioon, johdannaisten käyttöön rahastoissa, rahastoyhtiöiden

arvonlaskentaprosesseihin, työttömyyskassojen neuvontaan ja asiakaspalveluun sekä lakisääteisen vakuutus-toiminnan menettelytapoihin korvausmenettelyssä.

Sijoitussidonnaisten vakuutusten osalta Finanssivalvonta antaa määräyksiä ja ohjeita kulujen ilmoittamisesta asiakkaalle.

Asiakasvalistuksen osalta täydennetään ja päivitetään Finanssivalvonnan verkkopalvelun tietosisältöä sekä rahoitus- ja vakuutustuotteista, niiden riskeistä että sijoitus- ja säästämispalveluja tarjoavista toimijoista sekä julkaistaan asiakkaille suunnattuja valistusartikkeleita.

Sijoituspalveluja ja vakuutusedustusta sekä paketoituja vähittäissijoitustuotteita koskevat EU:n sääntelyhankkeet ovat edenneet komission julkisiin konsultaatioihin direktiivien valmistelemiseksi. Kaikissa hankkeissa asiakkaan-suojalla on erittäin merkittävä asema. Finanssivalvonta osallistuu aktiivisesti jatkovalmisteluun.

Kaupparaportointi laajennetaan kattamaan myös OTC-johdannaiset, mikä tehostaa kaupankäynnin valvontaa.

Toimenpiteet sisäisen toiminnan tehostamiseksi

Vuoden 2011 painopisteitä ovat prosessien sujuvuuden ja tehokkuuden varmistaminen mm. riittävällä sisäisellä tiedonkululla sekä varmistamalla selkeät vastuut ja tehokkuustavoitteiden noudattaminen. Toimilupa-prosessin uudistustyö saatetaan loppuun ja se otetaan käyttöön vuoden 2011 aikana. Vakavaraisuusvalvonnan raportointi ja analyysi määritetään Finanssivalvonnan ydinprosessiksi ja täsmennetään analyysin roolia jatkuvan vakavaraisuusvalvonnan osana.

Valvottavista kerättyjen tietojen ja tietojärjestelmien käyttöä tehostetaan järjestelmäkehityksellä ja koulutuksella. Vuoden 2011 aikana aloitetaan uuden tehokkaamman valvottavien taloudellista tilaa ja riskejä koskevan tiedon analyysivälineen (RISKI) kehitystyö.

Arvio valvontamaksukertymästä

Pankkien taseiden odotetaan vuonna 2011 edelleen kasvavan. Merkittäviä rakennejärjestelyjä ei ole tiedossa.

Epävarmuutta pankkisektorin taseiden kehitykseen tuo kuitenkin johdannaisten arvostus, joka voi vaihdella huomattavasti rahoitusmarkkinoiden kehityksestä riippuen. Lisäksi pohjoismaisissa konserneissa tapahtuvat liiketoiminnan järjestelyt eri maiden välillä voivat vaikuttaa suomalaisten tytäryhtiöiden taseiden kokoon. Vakuutusyhtiöiden taseiden kehitys on suhteellisesti pankkeja vakaampaa. Vakuutussektorin taseiden odotetaan kasvavan vuonna 2011. Vuonna 2011 valvontamaksukertymän arvioidaan pysyvän vakaana ja samantasoisena kuin vuonna 2010.

Finanssivalvonta kiinnittää erityistä huomiota toiminnan kustannustehokkuuteen. Kustannuspaineita tuovat erityisesti uusien EU-valvontaviranomaisten kasvavat maksut, joiden arvioidaan kaksinkertaistuvan vuosina 2011–2014.

Nopeasti muuttuva toimintaympäristö, mittavat sääntelyhankkeet ja Euroopan uusi valvontajärjestelmä luovat merkittävän haasteen osaamiselle ja resursoinnille tilanteessa, jossa kustannusten alentamiseen kohdistuu samanaikaisesti paineita.